

FÓRUM

SZERZŐI JOGI JOGSÉRTÉS AZ INTERNETEN HOZZÁSZÓLÁS KOVÁCS GABRIELLA: FOLYTATÓDIK A KÜZDELEM AZ ILLEGÁLIS LETÖLTÉSEK ELLEN CÍMŰ CIKKÉHEZ

Nagy érdeklődéssel olvastam a Szemle legutóbbi számában Kovács Gabriella cikkét, amely átfogóan, ugyanakkor igen konkrétan ismerteti a tárgyra vonatkozó jogi szabályozást, kitérve az USA, az Európai Unió, valamint egyes tagállamai szabályalkotási törekvéseire és az eddigi eredményekre.

A cikkhez két témában szeretnék hozzászólni, nevezetesen az ún. „értesítési-eltávolítási eljárás” magyar gyakorlatához, valamint a hazai bírósági gyakorlatból kiemelt, a Szegedi Ítéltábla által hozott döntéshez.

1. Úgy gondolom, hogy hazánk példamutatóan korán szabályozta az internetszolgáltatók felelősségének, illetve a felelősség alóli mentesülésének kérdését a 2001. évi CVIII. tv. (Ektv.) megalkotásával, a vonatkozó 2000/31/EK-irányelv alapján.

Az interneten történő szerzői jogi jogsértések terén szerzett gyakorlatom alapján megállapítottam, hogy a sérelmet szenvedett jogosult képviselőjében megküldött, „Értesítés a jogsértő szolgáltatásról” tárgyú megkereséseimre az internetszolgáltatók – jellemzően közvetítő szolgáltatást végző tárhelyszolgáltatók – kivétel nélkül azonnal léptek: intézkedtek a jogosulatlan felhasználóval szemben, egyidejűleg értesítve a jogosult képviselőjét annak megtörténtéről. Legtöbb esetben törölték a jogsértő tartalmat, vagy gondoskodtak a honlap hozzáférhetetlenné tételéről. Az általam képviselt ügyekben a felhasználó egyszer sem élt a törvény adta lehetőség szerinti kifogással, tehát a jogsértést minden esetben elismerte.

A törvényben igen részletesen kidolgozott értesítési-eltávolítási eljárás tapasztalatom szerint jól működik, hiszen az internetes szolgáltatók elemi érdeke, hogy a felelősség alól mentesüljenek. A szolgáltatók jelentős része elfogadhatja a felhasználókkal azon általános szerződési feltételeit, melyek szerint a felhasználó tudomásul veszi, hogy amennyiben szerzői vagy egyéb jogi szabályozásba ütköző tartalmakat tesz hozzáférhetővé, úgy azt a szolgáltató eltávolíthatja. Ily módon a szolgáltató a felhasználóval/tartalomszolgáltatóval kötött szerződésben a felelősség kérdését egyértelművé teszi.

Itt azonban álljunk meg egy pillanatra: ez az eljárás azt eredményezheti, hogy az internetes – témánk szempontjából kiemelt – szerzői jogi jogsértő helyzet megszűnik, azonban nincs mód a jogsértő ellen a polgári jog eszközeivel fellépni, kártérítési pert indítani, hiszen az internetes szolgáltató a jogsértő adatainak kiadását az adatvédelmi törvényre hivatkozva

rendre megtagadja. Egyetlenegyszer fordult elő a gyakorlatomban, hogy a jogsértő honlapján még elérhető adatok birtokában sikerült felvenni vele közvetlenül a kapcsolatot – és per nélkül egyezsége jutni.

Az eljárás megreked ezen a szinten, és nincs mód arra, hogy a jogsértővel szemben az Sztj.-ben szabályozott jogkövetkezményeket érvényesíthessük. Ez alól egyetlen kivétel van: a közös jogkezelő szervezet és az internetes szolgáltató között létrejött egyedi szerződés alapján utóbbi a jogkezelő kérésére a jogsértő adatait kiadja, ám ez természetesen szűkíti a kört, amennyiben csak a közös jogkezelő által érvényesíthető igényekre korlátozódik.

Tapasztalatom szerint az is problémát okoz, hogy a jogsértők úgy érzik: a sérelmezett tartalom eltávolításával a jogsértés megszűnik – mintha nem is létezett volna – miért kellene hát a jogosultnak bármiféle elégtételt adni, közleményt közzétenni, kártérítést fizetni?

Összegezve a fentieket álláspontom a következő: miután az értesítési-eltávolítási eljárásra is csak akkor kerülhet sor, ha a jogosult a szerzői jogi jogsértés megtörténtét megfelelően alátámasztja, a jogsértést valószínűsítő tényeket megjelöli, az Ektv., illetve az adatvédelmi törvény módosításával lehetővé kellene tenni a jogsértő adatainak kiadását, hogy a jogosult vele szemben a polgári jog eszközeivel élve felléphessen. Ennek hiányában a jogsértés – polgári jogi értelemben vett – reparációjára nem kerülhet sor.

Véleményem szerint fontosabb érdek fűződik ez utóbbihoz, mint ahhoz, hogy a jogsértőnek az ellene történő fellépéshez minimálisan, de elengedhetetlenül szükséges adatai, pl. lakcíme homályban maradjon, a jogosult számára hozzáférhetetlenné váljon.

2. A Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.183/2003/3. sz. döntése egy általam képviselt felperes ügyében született. Kovács Gabriella annak ismertetésekor megjegyzi: érdekessége az ügynek, hogy a bíróság döntésében nem az Ektv.-re hivatkozott.

Engedtessek meg nekem ezzel kapcsolatban egy észrevétel: ennek oka az volt, hogy a perre okot adó tényállás idején az Ektv. még nem létezett (2001. évi CVIII. tv., kihirdetve: 2001. december 24-én, hatályba lépett: 2002. január 23-án), de a cikkíró a peranyagot természetesen nem ismerheti.

Az ügy érdekessége – és egyben nehézsége – számomra éppen az volt, hogy a perbeli internetes szerzői jogi jogsértések idején, 1996–1999 között az internetes szolgáltatók felelősségére vonatkozó törvényi szabályozás még nem létezett, így a per során a Ptk.-ra és az Sztj.-re kellett hagyatkoznunk.

A peres eljárás számunkra eredményesen zárult: a jogerős ítélet megállapította az internetes szolgáltató alperes szerzői jogi jogsértését és annak konzekvenciáit.

A perben a felperes szerző képviselőjében azzal érveltünk többek között, hogy a szolgáltató alperesnél működtetett internetes oldalra az odalátogatók által feltett, a felperes szerzői jogát sértő tartalmak megjelenítése az alperes aktív – a tartalomra kiható – közreműködé-

sével vált lehetővé, az oldal tartalmát érdemben szerkesztette, válogatta.

Azt az álláspontot képviseltük továbbá, hogy itt klasszikus polgári jogi jogsértésről van szó, amely nem tartozik a közös jogkezelés körébe, és mint ilyen a szerző által közvetlenül érvényesíthető igényt jelent.

A jogi helyzet számunkra váratlanul fordítva alakult, ti. amitől a legjobban tartottam – az internetes szolgáltató felelősségének megállapítása – a bíróság számára egyértelmű volt, míg az a kérdés, hogy szerzői jog által védett műről van-e szó, a Szerzői Jogi Szakértő Testület kirendelését és szakvéleményét igényelte.

A SZJSZT-21/04 sz. szakvélemény egyértelműen megállapította, hogy a kérdéses művek (receptek) a szerzői jog által védettek – amit az egyik felperesi beadványunk mellékletében kigyűjtött eredeti, a szerzőre jellemző szófordulatokkal támasztottunk alá, így a kereset – és az annak alapján született ítélet – minden tekintetben megalapozottnak bizonyult.

A perben arra is hivatkoztunk továbbá: igaz ugyan, hogy az internetes szolgáltatók működését, felelősségét törvény nem szabályozta, azonban éppen emiatt, az alperes mentesülése érdekében olyan szerződési feltételeket kellett volna kidolgozni és érvényesíteni a felhasználókkal történő szerződéskötés során, mely szerint szerzői jogot sértő tartalmakat nem tehetnek fel, ellenkező esetben a szolgáltató azokat jogosult eltávolítani, ilyen szabályozás azonban az alperesnél nem létezett.

Végül az alperes sikertelenül hivatkozott a per folyamán hatályba lépett Ektv.-re, miután az a perre okot adó tényállás idején még nem létezett.

Itt jegyzem meg, hogy a perindítást mintegy másfél évig tartó levelezés, egyezsége törekvő kísérlet előzte meg, amelynek során kétféle egyezségi ajánlatot tettünk a szolgáltatónak, ezek bármelyikének elfogadásával mind erkölcsi, mind pedig anyagi szempontból az ügyet érdemben, per nélkül lezárhattuk volna, a szolgáltató azonban erre nem volt hajlandó. Így került sor a hivatkozott, precedensértékű szakvélemény, valamint az ismertetett ítélet meghozatalára.

A jogerős ítélet végrehajtására nem volt szükség – az alperes a marasztalásnak teljes terjedelmében eleget tett.

Dr. Zsolnay Judit
ügyvéd